

11. évfolyam – emelt szintű érettségi vizsgára felkészítő foglalkozás

Óraszám: 108 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

<i>Témakör neve</i>	<i>Óraszám</i>
1. A nyugat-európai irodalom	10
2. Az orosz irodalom	12
3. A klasszikus modernista líra alkotói, alkotásai	4
4. Életmű: Arany János	8
5. Életmű: Mikszáth Kálmán	6
6. Színház-és drámatörténet	4
7. Magyar irodalom – a Nyugat és első nemzedéke: Juhász Gyula, Tóth Árpád	4
8. Életmű: Ady Endre	6
9. Életmű: Herczegh Ferenc	4
10. Életmű: Kosztolányi Dezső	6
11. Életmű: Babits Mihály	6
12. Portré: Bródy Sándor, Csáth Géza	6
13. Metszetek a modernista irodalomból: Karinthy Frigyes, Krúdy Gyula	6
14. Portré: Mándy Iván	5
15. Kortárs irodalom: Závada Pál, Grecsó Krisztián, Esterházy Péter, Tóth Krisztina	11
16. Rendszerező ismétlés és/vagy önálló műelemzések	10
	<i>Összes óraszám:</i> 108

1. A nyugat-európai irodalom

Óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri a romantika és realizmus együtthatását, folytonosságát az epikában; értelmezi a realista és naturalista stílusirányzat jellemzőit;
- műismeretre tesz szert: néhány mű / részlet pl. Emily Brontë, Dickens, Flaubert alkotásaiból
- alkalmassá válik a korszakról, a szerzőkről, művekről szóló vélemények kritikus befogadására, egy lehetséges szóbeli tétel kifejtésére
- különböző világlátású művekben megjelenített témák, élethelyzetek értelmezésére,
- a megjelenített erkölcsi, világgépi és esztétikai problémák mérlegelésére és értékelésére
- képes a romantika és realizmus hőstípusainak (pl. karrierista hős, a felesleges ember, a hivatalnok) megkülönböztetésére, jellemzésére, regényciklus, analitikus regény felismerésére
- Az epikában a romantika és realizmus együtthatásának, folytonosságának felismerésére, a realista és naturalista stílusirányzat jellemzőinek értelmezésére

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- képes egy választott/kijelölt epikai alkotás (házi olvasmány) elemző bemutatására a közös értelmezés után
- beszámolót / könyvajánlót készíthet egyéni olvasmányélménye alapján a korszak szerzőinek műveiből;
- felkészült világirodalmi alkotások önálló értelmezésére, stílusirányzatok jellemzői jegyeinek felkutatására.
- a romantika utáni drámatörténet néhány jellemző tendenciájának megvitatására, két jelentős szerző egy-egy alkotásának figyelembevételével, újításaik, dramaturgiai sajátosságaik bemutatásával
- a művekről, színházi előadásokról alkotott álláspontok értelmezésére

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A környezet és származás hatása a hősök karakterére.
- a realista és naturalista epika jellemzői (esztétikai elvek, tematika, látásmód, stílus- és formajegyek) a 19. század közepétől
- a realista és naturalista prózaepika újításai (nézőpontok, síkváltások, időszerkezet, polifónia; új műfaji változatok) a kis- és nagyepikában.
- Művek, szemelvények az angol/amerikai, francia és német irodalomból (pl. Emily Brontë, Flaubert, Zola alkotásaiból,
- A választott szerzőkhöz, művekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek.

Fogalmak: Realizmus, naturalizmus, eszmeregény, polifonikus regény, regényciklus

Javasolt tevékenységek

- Dramatikus játékok
- Vizuális kultúra: film
- Dráma és tánc: színháztörténet
- Etika: a szerzői problémafelvetések etikai szempontú megvitatása, értékelése.

2. Az orosz irodalom

Óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri a romantika és realizmus együtthatását, folytonosságát az epikában; értelmezi a realista és naturalista stílusirányzat jellemzőit;
- képes egy választott/kijelölt epikai alkotás (házi olvasmány) elemző bemutatására a közös értelmezés után
- beszámolót / könyvajánlót készíthet egyéni olvasmányélménye alapján a korszak szerzőinek műveiből;
- műismeret: néhány mű / részlet pl Lev Tolsztoj, Dosztojevszkij, Gogol alkotásaiból
- alkalmassá válik a korszakról, a szerzőkről, művekről szóló vélemények kritikus befogadására, egy lehetséges szóbeli tétel kifejtésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri a romantika utáni drámatörténet néhány jellemző tendenciáját;
- elemzi két jelentős szerző egy-egy alkotását, újításaik figyelembevételével, bemutatja dramaturgiájuk sajátosságait;
- megismer néhány álláspontot a művek értelmezéséhez;
- lehetőség szerint megtekint egy színházi előadást (vagy felvételét), és közös elemzéssel értékeli az adott interpretációt;
- lehetőség szerint kidolgoznak egy-egy jelenetet az elemzett művekből;
- műismereti minimuma: egy dráma a 19. század második feléből és Csehov egy drámája- A három nővér/ A sirály

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A realista és naturalista epika jellemzői (esztétikai elvek, tematika, látásmód, stílus- és formajegyek) a 19. század közepétől
- A prózaepika újításai (nézőpontok, síkváltások, időszerkezet, polifónia; új műfaji változatok) a kis- és nagyepikában.
- Művek, szemelvények az orosz irodalomból (pl. Lev Tolsztoj, Dosztojevszkij, Gogol, Csehov alkotásaiból)
- Tolsztoj: Anna Karenina
- Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés
- Az európai dráma és színház a 19. sz. második felében – a korszak drámairodalmának újdonságai
- Egy Csehov-mű elemző bemutatása pl. Sirály
- A csehovi dramaturgia sajátosságai (pl. a drámaiság fogalmi változása; drámaiatlan/lírai dráma; főszereplő-, konfliktusok és cselekmény-nélküliség; csoportképek/cselekvés-képtelenség; párhuzamos
- Monológok/fedett dialógusok, ironikus látásmód); új műfaji változatok, új játéktípus.

Fogalmak: Realizmus, naturalizmus, eszmeregény, polifonikus regény, tolsztojizmus, regényciklus

Javasolt tevékenységek

- Vizuális kultúra. film
- Dramatizálás
- Vita: Lehetünk-e boldogok más boldogtalansága árán?
- Reflektálás

3. A klasszikus modernista líra alkotói, alkotásai

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

- A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- képes egy választott/kijelölt lírai alkotás elemző bemutatására a közös értelmezés után
 - beszámolót / könyvajánlót készíthet egyéni olvasmányélménye alapján a korszak szerzőinek műveiből;

- műismeret: néhány mű / részlet pl. Baudelaire, Rimbaud, Rilke, Whitman műveiből;
- alkalmassá válik a korszakról, a szerzőkről, művekről szóló vélemények kritikus befogadására, egy lehetséges szóbeli tétel kifejtésére.
- felismeri a tanult stílusirányzatok sajátosságait

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- képes különböző világlátású művekben megjelenített témák, élethelyzetek értelmezésére
- A megjelenített erkölcsi, világgépi és esztétikai problémák mérlegelésére és értékelésére.
- Felkészült világirodalmi alkotások önálló értelmezésére, stílusirányzatok jellemzői jegyeinek felkutatására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A romantikát és realizmust követő stílusirányzatok a lírai művekben
- Művek, szemelvények az angol/amerikai, francia és német lírából
- pl. Baudelaire, Az utazás
- Rimbaud: A részeg hajó
- Mallarmé: Tengeri szél
- Az utazás motívuma
- Whitman egy műve
- A választott szerzőkhöz, művekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek.

Fogalmak: impresszionizmus, szecesszió, l'art pour l'art, szimbolizmus, szabadvers, prózavers, kötetkompozíció

Javasolt tevékenységek

- kvíz a stílusirányzatokból
- képzőművészeti alkotások stílusa – ppt
- videóról vershallgatás
- csoportmunka: összehasonlító elemzés

4. Életmű: Arany János

Óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- műelemzések során megismeri Arany jellemző balladai témáit, poétikai megoldásait, versformáit
- megismeri a lírikus és epikus költőszerep szembeállítását, változó megítélését;
- képes lírai és epikai alkotások önálló értelmezésének megfogalmazására

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- képes az Arany-életműben felvetett erkölcsi, magatartásbeli kérdések felvetésére és elemzésére

- A lírai beszédmód változatainak értelmezésére; korszakjellemző beszédmódok néhány jellegzetes alkotásának összevetésére
- az életmű főbb alkotói korszakainak, Arany költői szerepének, költészete jellegének interpretálására.
- Műelemzés, értelmezés: Arany jellemző lírai témái, műfajai, poétikai megoldásai, versformái és néhány verses epikai alkotása.
- Felkészült lírai és epikai alkotások önálló értelmezésének megfogalmazására, a művekről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A bűn és bűnhődés erkölcsi kérdései.
- Romantika, népiesség, elbeszélő költemény, életkép, episztola, ballada, ütemhangsúlyos és időmértékes verselési formák, felező tizenkettes versforma. Ismeretek Arany életútjáról, műveiről; kapcsolat Petőfivel.
- Arany: A walesi bárdok, Rege a csodaszarvasról, Toldi, Családi kör.
- A ballada műfaji sajátosságai; tematikus és szerkesztésmódbeli különbségek a két balladakorszak alkotásai
- Arany János: V. László, A hamis tanú, Vörös Rébék, Tetemre hívás
- A bűn és bűnhődés motívuma a balladákban.
- Az Őszikék lírájából: Magányban, A tölgyek alatt
- Utalás egy-egy téma, motívum, poétikai jellemző kortárs irodalmi megjelenítésére; az evokáció, az intertextualitás néhány példája.

Fogalmak: ballada, ütemhangsúlyos- és időmértékes formák (és együtthatásuk), verstípusok (idő- és értékiszemelés, létösszegzés).

Javasolt tevékenységek

- Informatika: könyvtári és internetes tájékozódás.
- Etika: bűn, bűnhődés, testvérféltékenység
- Példák gyűjtése az eddig tanultakból – páros munka

5. *Életmű: Mikszáth Kálmán*

Óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes néhány alapvető emberi léthelyzet megismerésére, értékelésére (élet és halál, család, férfi–nő, szerelem, gyermek, szülőföld, haza, törvény, bűn és bűnhődés).
- meg tudja állapítani az elbeszélő és állásfoglalásának viszonyát az elbeszélő művekben.
- belátja, hogy a régióhoz kötődés egyetemes emberi kérdések felvetését is jelentheti.
- Mikszáth alkotói portréjának közvetítésére, ismeri alkotásmódjának jellemzőit, fejlett a novellaelemző készsége, felismeri a mikszáthi történetművészet jellegzetességeit

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van a 19. sz. második fele magyar irodalmának sajátosságaival
- ismeri a korszak néhány jellemző tendenciáját
- fejleszti novellaelemzési készségét;
- ismeri Mikszáth helyét a magyar irodalom történetében, alkotásmódjának jellemzőit; képes önálló novellaértelmezésre; lehetőséget kap beszámoló

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A századvég és századelő novellisztikája
- Mikszáth alkotásainak jellemzői, témák, motívumok és műfaji változatok az életművében;
- Írásművészetének sajátosságai, stíluszintézise.
- A jó palócok novelláinak világa: Szegény Gélyi János lovai, Timár Zsófi özvegysége,
- Hová lett Gál Magda? elemzése,
- Szerkezet, jellemábrázolás, elbeszélés-technika, nézőpont, közlésformák, hangnemek;
- Irodalom és tévéjáték: Zsurzs Éva: A fekete város (részlet)

Fogalmak: Realizmus, modernizmus anekdotikusság

Javasolt tevékenységek

- Etika: Mikszáth műveiben felvetett erkölcsi kérdések megvitatása, pl. a kapcsolatok világa, törvény és lelkiismeret.
- Filozófia: a létre vonatkozó kérdések, etika, erkölcsfilozófia reflektálás egy jelenségre
- Földrajz: a földrajzi tér regionális szerveződése, a Mikszáth-regény/ek topológiája.
- térképismeret

6. Színház-és drámatörténet

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tisztában lesz a személyiség tiszteletének fontosságával.
- képes a megjelenített élethelyzetek, konfliktusok értő és felelős megítélésére, például az élethazugság témakör morális vonatkozásainak értékelésére különböző művekben
- megérti a férfi-női társadalmi szerepeket
- képes a romantika utáni drámatörténet néhány jellemző tendenciájának megvitatására, két jelentős szerző egy-egy alkotásának figyelembevételével, újításai, dramaturgiai sajátosságai bemutatására
- A művekről, színházi előadásokról alkotott álláspontok értelmezésére

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri a romantika utáni drámatörténet néhány jellemző tendenciáját;
- elemzi egy jelentős szerző alkotását, újításai figyelembevételével, bemutatja dramaturgiájuk sajátosságait;
- megismer néhány álláspontot a művek értelmezéséhez;

- lehetőség szerint megtekint egy színházi előadást (vagy felvételét), és közös elemzéssel értékeli az adott interpretációt;
- lehetőség szerint kidolgoznak egy-egy jelenetet az elemzett művekből

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az európai dráma és színház néhány megelőző nagy korszaka (antikvitás, középkor, reneszánsz, klasszicizmus) és szerzője (Szophoklész, Shakespeare, Molière).
- A drámai műnem alapfogalmai (drámai szerkezet, jellem, nyelv).
- Arisztotelészi dramaturgia.
- Az európai dráma és színház a 19. sz. második felében – a korszak drámairodalmának újdonságai
- Egy Madách-mű elemző bemutatása pl. Mózes
- A madáchi dramaturgia sajátosságai

Fogalmak: Antik dráma, reneszánsz dráma, drámaiatlan dráma, analitikus drámai szerkezet, párhuzamos monológ

Javasolt tevékenységek

- Dráma és tánc: színháztörténet -csoportmunka
- Etika: a szerzői problémafelvetések etikai szempontú megvitatása, értékelése.

7. Magyar irodalom – a Nyugat és első nemzedéke: Juhász Gyula, Tóth Árpád

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes az európai és magyar irodalmi hagyományok és modernség irányainak összevetésére, konfliktusainak interpretálására.
- meg tudja különböztetni a kozmopolitizmus és patriotizmus kérdésfelvetéseit.
- képes annak felismerésére, hogy a magyar kultúra sokszínű törekvések együttese.
- Érvelő bemutatás: a Nyugat jelentősége a magyar kultúrtörténetben; a korban megismertett stílusirányzatok, filozófiai, lélektani iskolák (Freud, Bergson) néhány jellemzőjének azonosítása.
- Értse egy folyóirat felépítését, tudjon benne tájékozódni.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a Nyugat jelentőségét a magyar kultúrtörténetben; alkalmazza a nemzedék-korszakolást későbbi tanulmányai során;
- tudja a korban megismert stílusirányzatok, filozófiai, lélektani iskolák (Freud, Bergson) néhány jellemzőjét

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A klasszikus modernség néhány irányzata és alkotója, a századvég magyar irodalma.
- Juhász Gyula költészetének sajátosságai (pl. impresszionizmus, nosztalgia, emlékezés)

- Gulácsy Lajos és Tóth Árpád lírájának jellemzői; tematikája, hangnemei, formái (magányélmény, elégikusság, impresszionizmus stb., legalább egy-két műve, pl. Esti sugárkoszorú
- Utalás egy-egy téma, motívum, poétikai jellemző kortárs irodalmi megjelenítésére; az evokáció, az intertextualitás néhány példája.

Fogalmak: Impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió.

Javasolt tevékenységek

- Vizuális kultúra; ének-zene: impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió más művészeti ágakban.
- Filozófia: életfilozófiák, időproblémák.
- Vita, reflektálás

8. Életmű: Ady Endre

Óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes annak megértésére, hogy a kulturális hagyományhoz, a nemzethez kötődés, a sorsvállalás sokféle hangon és módon jelentkezhet. A hazaszeretet és haladás kérdései.
- Ady költészetének befogadására: főbb alkotói korszakai, költői szerepe, költészetének jellege.
- Műelemzések alkotására, összpontosítva Ady jellemző köteteire, szerkesztési módszereire, lírai témáira, poétikai megoldásaira.
- Fejlődik kreativitása, a képzelőereje, a képzettársítási képessége.
- képes önálló versértelmezések megfogalmazására

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; Ady helyét, költői szerepét a magyar irodalom történetében; költészetének jellegét;
- műelemzések során megismeri Ady jellemző kötetait, szerkesztési módszereit, lírai témáit, motívumait, poétikai megoldásait;
- Önálló, több szempontú műértelmezések megfogalmazására a művekről szóló vélemények, elemzések értelmezésével is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A Nyugat; stílusirányzatok a századelőn
- Ady Endre életműve.
- Kötet- és cikluskompozíció; költői szerepvállalás, az innováció szándéka.
- Klasszikus modernség, szecessziós-szimbolista látásmód; a versritmus megújítása.
- A jó Csönd-herceg,
- A fekete zongora,
- Az eltévedt lovas
- Ésaías könyvének margójára
- Vér és arany

- Elbocsátó szép üzenet
- Utalás egy-egy téma, motívum, poétikai jellemző kortárs irodalmi megjelenítésére; az evokáció, az intertextualitás néhány példája.

Fogalmak: Klasszikus modernség, szecessziós-szimbolista látásmód, tagoló vers, kötetkompozíció, ciklikus szerkesztés

Javasolt tevékenységek

- Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: társadalmi modernizáció, városiasodás, a modern újságírás.
- Vizuális kultúra: Ady-illusztrációk.
- Földrajz: Ady-emlékhelyek topológiája.
- Informatika: tájékozódás a Nyugat digitalizált változatában

9. Életmű: Herczegh Ferenc

Óraszám: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére képes:

- annak megértésére, hogy a kulturális hagyományhoz, a nemzethez kötődés, a sorsvállalás sokféle hangon és módon jelentkezhet.
- A hazaszeretet és haladás kérdéseinek elemzésére
- Herczegh F. alkotóművészetének befogadására: főbb alkotói korszakai, költői szerepe, költészetének jellege.
- Műelemzésekre, összpontosítva a szerző jellemző stílusára, szerkesztési módszereire, témáira, művészi megoldásaira

A témakör tanulása eredményeként a tanuló képes:

- az életmű főbb sajátosságainak megismerésére a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével
- A hazához fűződő viszonyt vizsgáló prózai szövegek olvasására, értelmezésére.
- Felismeri világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseit
- Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések vizsgálatára Herczegh Ferenc műveiben
- A művek történeti nézőpontú megközelítésére, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezésére
- Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerésére

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Herczegh Ferenc életműve.
- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagon kívül megjelölt művek elemzésével
- A hét sváb (részlet)
- Irodalom és színház
- Kék róka (részlet)

Fogalmak: Új Idők, nemzeti konzervativizmus, színmű

Javasolt tevékenységek

- Színház: Kék róka
- Dramatikus játék

10. Életmű: Kosztolányi Dezső

Óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- Törekszik a társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok szellemi hátterének megértésére, a morális gondolkodásra és ítéletalkotásra. A személyiség, az egyediség tiszteletére, a közös emberi sorsból fakadó szolidaritásra.
- képes Kosztolányi jellegzetes lírai témáira, poétikai megoldásaira összpontosító műelemzések elsajátítására.
- Kisepikájából néhány jelentős darab értelmezésére. A kreativitás, a képzelőerő, a képzettársítási képesség fejlesztésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; Kosztolányi helyét, szerepét a magyar irodalom történetében; írásművészetének jellegét;
- képes lírai és epikai alkotások önálló értelmezésének megfogalmazására

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Kosztolányi Dezső lírája: Szeptemberi áhítat, Marcus Aurélius
- Novellák és novellaciklusok: A fürdés v. Paulina
- Esti Kornél-novellák
- Utalás egy-egy téma, motívum, poétikai jellemző kortárs irodalmi megjelenítésére; az evokáció, az intertextualitás néhány példája.

Fogalmak: Versciklus, novellaciklus, példázat, lélektan

Javasolt tevékenységek

- Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: urbanizáció, kulturális élet, sajtó.
- Mozgóképkultúra és médiaismeret: Kosztolányi-művek filmes feldolgozásai.
- Etika; Filozófia: filozófiai, lélektani irányzatok, pl. a freudizmus és hatása – reflektálás

11. Életmű: Babits Mihály

Óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- rálátással rendelkezik a lét erkölcsi aspektusaira a háború, világegés idején
- Ismeri betegség és prófétai küldetés értelmezési lehetőségeit.
- Megismer vívódó, az örök értékeket védő, a magyarság sorsát egyetemes horizontba helyező műveket.
- Tisztában van Babits főbb alkotói korszakaival, helyével, szerepével,
- Képes műértelmezésekre: jellemző témák, hangnemek, motívumok, poétikai megoldások feltárására.
- A jelentéstulajdonítás során kapcsolatkeresés az európai és a magyar irodalom nagy hagyományaival, kódjaival. A kreativitás, a képzelőerő, a képzettársítási képesség fejlesztése.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; Babits helyét, szerepét a magyar irodalom és a Nyugat történetében; írásművészetének jellegét;
- tisztában van a Nyugat első nemzedéke tevékenységével, jelentőségével;
- műelemzések során megismeri Babits jellemző lírai témáit, poétikai megoldásait

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A Nyugat, mint folyóirat és mozgalom.
- Babits Mihály lírája
- A Danaidák
- Csak posta voltál - összevetés Kosztolányi: Halotti beszéd c. versével
- Húsvét előtt,
- Zrínyi Velencében
- Utalás egy-egy téma, motívum, poétikai jellemző kortárs irodalmi megjelenítésére; az evokáció, az intertextualitás néhány példája.

Fogalmak: prófétaság, küldetéstudat, rájátszás

Javasolt tevékenységek

- Vizuális kultúra: Babits- portrék.
- Informatika: adattárak internetes közlések (pl. a Nyugat), hanganyagok.
- Etika; filozófia: filozófiai, etikai irányzatok és hatásuk

12. Portré: Bródy Sándor, Csáth Géza

Óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes Bródy Sándor és Csáth Géza helyének, látásmódjának, kérdésfeltevéseinek, alkotásmódja jellemzőinek megismerésére, alkotásainak több szempontú megközelítésére;
- önálló novellaelemzések megfogalmazására, megvitatására. A megjelenített létformák morális és társadalmi kérdéseinek értékelésére
- Néhány alapvető emberi léthelyzet megismerése (élet és halál, család, férfi–nő, szerelem, gyermek, szülőföld, haza, törvény, bűn és bűnhődés). Az elbeszélő és állásfoglalásának viszonya az elbeszélő művekben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri Bródy és Csáth Géza helyét a magyar epika és dráma történetében, alkotásmódjuk jellemzőit;
- képes néhány alkotásának sok szempontú megközelítésére, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló műértelmezésre (novellaelemzések megfogalmazására);
- lehetőséget kap beszámoló / könyvajánló készítésére egyéni olvasmányélménye alapján

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Realista és naturalista epika.
- Bródy egy műve, pl. Rembrandt eladja a holttestét
- Csáth két novellája, pl. A varázsló kertje, A varázsló halála
- Novellák elemző értelmezése, sok szempontú megközelítéssel, pl. műfaji változat; szerkezet, jellemábrázolás, elbeszélés-technika, nézőpont, közlésformák, hangnemek, írói előadásmód; problematika

Fogalmak: Realista és naturalista ábrázolásmód

Javasolt tevékenységek

- frontális munka
- csoportmunka: pszichoanalízis

13. Metszetek a modernista irodalomból: Karinthy Frigyes, Krúdy Gyula

Óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes a nosztalgia és humor szerepének bemutatására a műalkotásban és az ember önértelmezésében.
- Az alkotói életútra összpontosító bemutatásra: Karinthy és Krúdy helye a korszakban; alkotás- és látásmódjuk jellemzői.
- Önálló tájékozódásra, műválasztásra, műértelmezésekre, összehasonlító elemzésekre

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- kijelöli Karinthy és Krúdy helyét a korszakban (újságírás; Nyugat, illetve csoporthoz nem tartozás); ismeri alkotás- és látásmódjuk jellemzőit;
- képes néhány alkotás értelmezésére, műelemzések kritikus befogadására, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló műmegközelítésre (pl. novellaelemzések megfogalmazására);
- képessé válik összehasonlító elemzésekre (párnovellák, pl. A jó tanuló felel / A rossz tanuló felel; ellentétesek, pl. Magyar dolgozat / Röhög az egész osztály); mű és paródiája összevetésére); novellaciklus és film összehasonlító elemzésére;
- műismeret: Karinthy (választható valamely műve)

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Karinthy kisepikájának jellemzői egy novella pl. Karinthy Frigyes: Harun Al.Rasid utolsó útja
- Humorfelfogása (humoreszkjei).
- Irodalmi karikatúrák (néhány, már megismert szerző /mű és paródiája) az Így írtok ti szemelvényei alapján.
- Krúdy Gyula írói világa, egyéni hangja egy novella alapján
- Utolsó szivar az arabs szürkénél, mint átváltozástörténet összevetve a Harun al Rasid c. művel
- A Krúdy-művek atmoszférájának, témáinak, alakjainak, motívumainak megidézése (stílusimitációk, pl. Márai Sándor: Szindbád hazamegy; Huszárik Zoltán: Szindbád)

Fogalmak: Humor, paródia, karcolat, novellaciklus, hasonmásalak, nosztalgia

Javasolt tevékenységek

- Mozgóképkultúra és médiaismeret: Huszárik Zoltán Szindbádja.
- Karinthy műveinek filmes adaptációi, műveinek előadó-művészeti példái.
- Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: urbanizáció, városi élet Budapesten. Gyűjtőmunka. Film

14. Portré: Mándy Iván

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes Mándy írói alkata, szemléletmódja, világlátása, függetlenségének bizonyítékai, modern prózatechnikai eljárásainak interpretálására.
- ismeri az általa kifejezett közérzet és világérzékelés jellegzetesen 20. századi jellegét. Képes a 20. századi ember életállapotának, létélményének bemutatására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri Mándy helyét a magyar epika történetében, alkotásmódjának jellemzőit;
- képes néhány alkotásának sok szempontú megközelítésére, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló műértelmezésre (novellaelemzések megfogalmazására);
- lehetőséget kap beszámoló / könyvajánló készítésére egyéni olvasmányélménye alapján

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A 20. századi magyar prózairodalom kiemelkedő alkotói, stílusváltása
- Mándy Iván alkotásainak jellemzői, írásművészetének sajátosságai; modern megoldásai, világának megkülönböztető jegyei.
- Novellák elemző értelmezése, sok szempontú megközelítéssel, pl. műfaji változat; szerkezet, jellemábrázolás, elbeszélés-technika, nézőpont, közlésformák, hangnemek, írói előadásmód; problematika.
- A nyaralás, Valamit egy nagybácsiról c. novellájának értelmezése

Fogalmak: novella, novelláskötet, novellaciklus

Javasolt tevékenységek

- páros munka
- kutatómunka csoportmunkában

15. Kortárs irodalom: Závada Pál, GreCsó Krisztián, Esterházy Péter, Tóth Krisztina

Óraszám: 11 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes modernség és hagyomány kérdésfelvetéseinek megvitatására a magyar avantgárd irodalomban.
- A 20. századi stílusirányzatok létrejöttének, a csoportok, programok szándékainak, esztétikai elveinek, poétikai megoldásainak feltárására.
- Kortárs művek megvitatására, értékelésére

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri a 20. századi stílusirányzatok, filozófiai nézetek létrejöttét, a csoportok, programok szándékait, esztétikai elveit, poétikai megoldásait

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Stílusirányzatok –modernizmus, posztmodern
- Válogatás a magyar kortárs irodalom jelentősebb alkotóitól
- Závada: Jadviga párnája
- GreCsó K.: Vera
- Esterházy P.: Esti
- Háty János: Hozott lélek v. Napra jutni

Fogalmak: modernizmus, posztmodern

Javasolt tevékenységek

- Vizuális kultúra: posztmodern a képzőművészetekben
- Filmadaptációk – Jadviga párnája

16. Rendszerező ismétlés és/vagy önálló műelemzések

Óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- nyitott a kulturális események irányában

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A tanulócsoporthat érdeklődése, egyes aktuális kulturális események (például díjak, új filmek, kiállítások) alapján választható művek

Javasolt tevékenységek

- aktuális kulturális események megvitatása
- emelt szintű feladatlapok megoldása